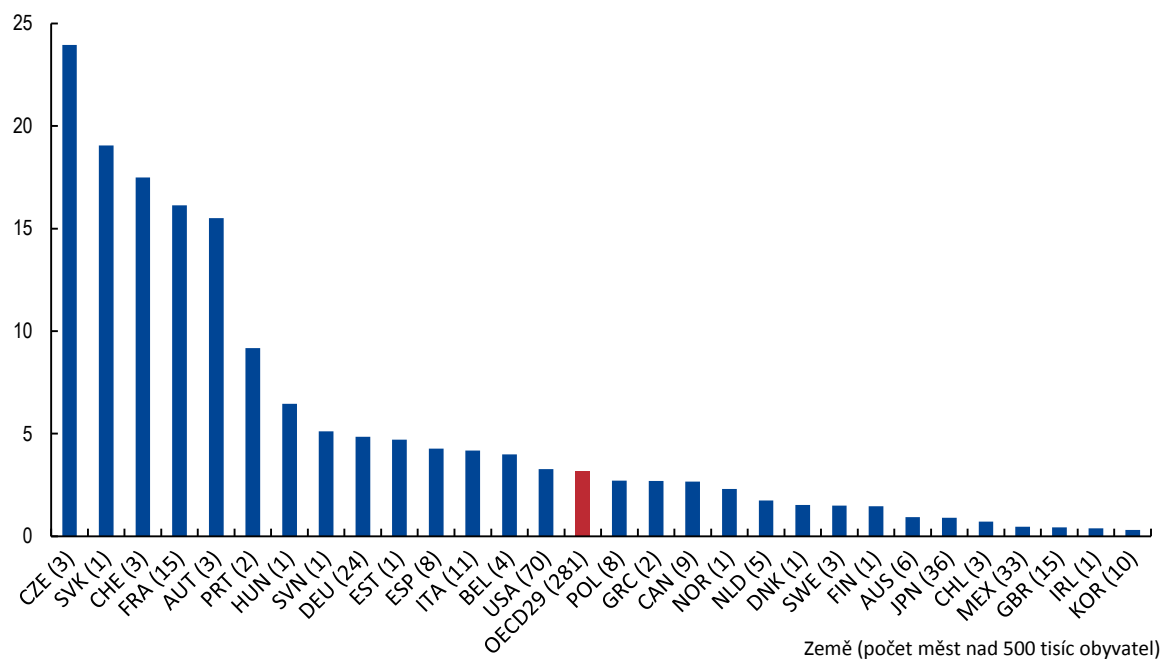

Obce v České republice a meziobecní spolupráce

Z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ) k 1. 1. 2017 vyplývá, že v České republice je celkem 6 258 obcí. Vzhledem k rozloze země, celkovému počtu obyvatel 10 553 843 a hustotě zalidnění 134 obyvatel/km² se jedná o vysoký počet. V průměru je v jedné obci cca 1 687 obyvatel. Pro porovnání u sousedního Slovenska tento poměr vychází na přibližně 1 858¹ obyvatel v jedné obci. Ve srovnání s dalšími evropskými zeměmi je rozdíl ještě výraznější. Například v Rakousku výše zmíněný poměr vychází na přibližně 4 178 obyvatel v jedné obci.² Dalším unikátním faktorem je pak velikostní struktura obcí. Téměř 77 % obcí v České republice nemá víc než 1 000 obyvatel. U zmíněného Rakouska je to přibližně jen 20 % obcí. Na tuto skutečnost upozornila i studie OECD, ve které se Česká republika umístila na prvním místě v počtu místních samospráv na 100 000 obyvatel.³

Graf č. 1: Počet místních samospráv na 100 000 obyvatel

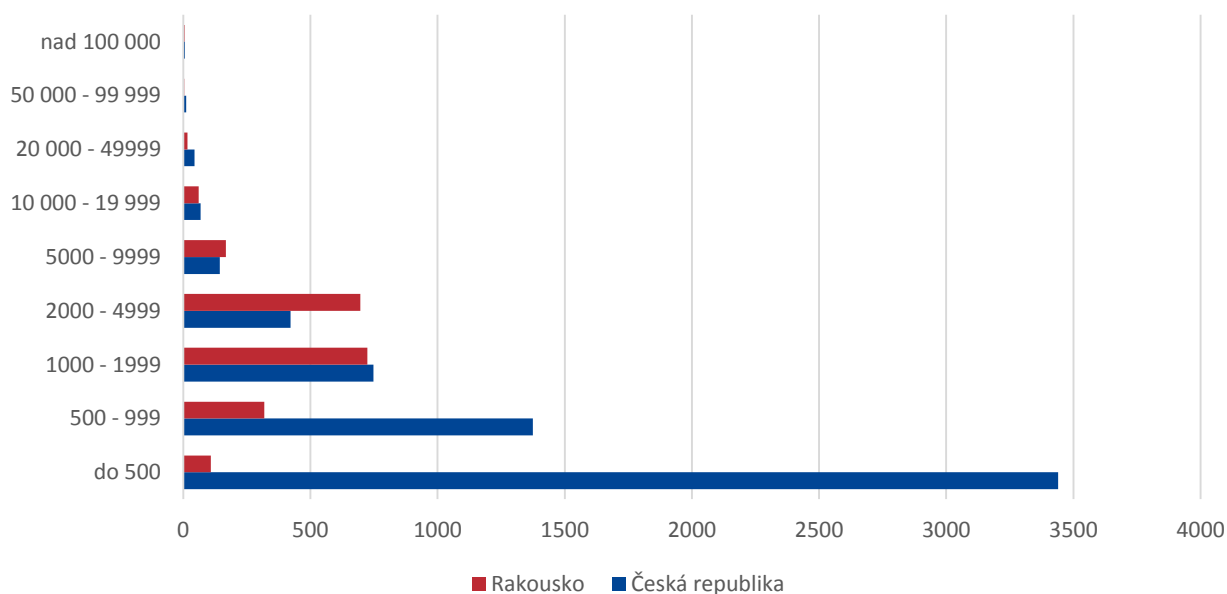
Zdroj: OECD (2015), OECD Metropolitan areas (database)

¹ Zdroj dat <https://slovak.statistics.sk>

² Zdroj dat <http://www.statistik.at>

³ <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/0416031e.pdf>

Graf č. 2: Srovnání ČR a Rakouska (velikostní struktura obcí)

Zdroj: Data ČSÚ (aktuální k 1.1 2017) a STATISTICS AUSTRIA (aktuální k 1. 1. 2017)

K tomuto se váže i problematika efektivní veřejné správy, kterou vysoká míra roztržičnosti komplikuje. Obce, které mají řádově jen desítky obyvatel, nedosáhnou na takové finanční zdroje, aby si mohly dovolit zaměstnat dostatečný počet úředníků, kteří by vykonávali veřejnou správu na plný úvazek. V malých obcích o tyto funkce není mnohdy ani dostatečný zájem.

Určení optimální velikosti obce je velmi složitý úkol. Na problematiku je možné nahlížet z několika úhlů. Ačkoliv faktory, jako je „kvalita života“, není možné opomíjet, nelze podobné kategorie přesně vymezit. Jako objektivnější ukazatele pro posouzení optimální velikosti obce se tedy nabízejí spíše ekonomické faktory, schopnost efektivní samosprávy a schopnost výkonu přenesené působnosti. Ve valné většině studií se jako spodní hranice optimální velikosti obce uvádí 5 000 obyvatel, ale lze nalézt i řádově mnohem vyšší odhady. Kdybychom uvedená nejnižší kritéria aplikovali na Českou republiku, naplnilo by dle dat ČSÚ tyto aspekty jen necelých 4,5 % z celkového počtu obcí. V případě Rakouska by se jednalo o přibližně 12 % obcí. Z toho vyplývá, že je přínosné slučování obcí a také vytváření vhodného prostředí pro jejich efektivní spolupráci.

Nejčastější formou spolupráce obcí v České republice je tzv. dobrovolný svazek obcí, tedy institut, který vychází ze zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Cílem dobrovolného svazku je ochrana a prosazování společných zájmů. Navazovat je možné i další formy spolupráce jak na široké bázi, tak i ve vztahu k jednotlivým konkrétním úkolům. Spolupráce obcí je možná i na mezinárodní úrovni, příkladem jsou pohraniční oblasti a jejich přeshraniční spolupráce. Zákon o obcích dále připouští i spolupráci ve formě zmíněných spolků.

Všechny formy spolupráce mezi obcemi jsou ve velké míře podporovány také z fondů Evropské unie. Dosažitelnost těchto prostředků je ale závislá na možnostech zástupců zejména malých obcí. Proto je i v tomto ohledu velmi přínosná meziobecní spolupráce.

Přehled o čerpání peněžních prostředků určených na posilování institucionální kapacity a efektivity veřejné správy Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv ČR (prostředky z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR)

	2007 – 2013	2014 – 2020
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	OP Zaměstnanost
Prioritní osa	4.	4.
Svaz měst a obcí ČR Projekty s vydaným rozhodnutím/smlouvou o poskytnutí dotace	3 projekty	1 projekt
	661,7 mil. Kč	394,2 mil. Kč
Skutečně proplaceno do listopadu 2017	654,2 mil. Kč	0
Sdružení místních samospráv ČR Projekty s vydaným rozhodnutím/smlouvou o poskytnutí dotace	2 projekty	1 projekt
	43 mil. Kč	7,9 mil. Kč
Skutečně proplaceno do listopadu 2017	38,1 mil. Kč	0

Zdroj: MMR

Zdroj: IS MS 2014+

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (2007 – 2013)

Prioritní osa 4 - Veřejná správa a veřejné služby

Cílem prioritní osy 4 bylo zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti činností institucí veřejné správy a zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb. Podpora se zaměřila na modernizaci státní správy a samosprávy a na modernizaci veřejných služeb, dále na řízení a rozvoj lidských zdrojů ve veřejné správě a na straně poskytovatelů veřejných služeb. Směřovala také na vzdělávání, zlepšování kvality regulace, zavádění moderních nástrojů řízení, komunitní plánování apod. Měla také podpořit provádění aktivit a používání nástrojů zvyšujících kvalitu a dostupnost veřejných služeb, participaci občanů na místním veřejném životě a etické standardy ve veřejné správě včetně omezování prostoru pro korupci.

OP Zaměstnanost (2014 –2020)

Prioritní osa 4 - Efektivní veřejná správa

Tato prioritní osa bude naplňovat tematický cíl č. 11: Kvalitní, efektivní a transparentní veřejná správa a instituce. Prioritní osa se zaměřuje na řešení příčin nízké efektivity veřejné správy, zejména vysoké administrativní a regulační zátěže, stejně jako neefektivního řízení a nízké úrovně profesionalizace pracovníků veřejné správy.